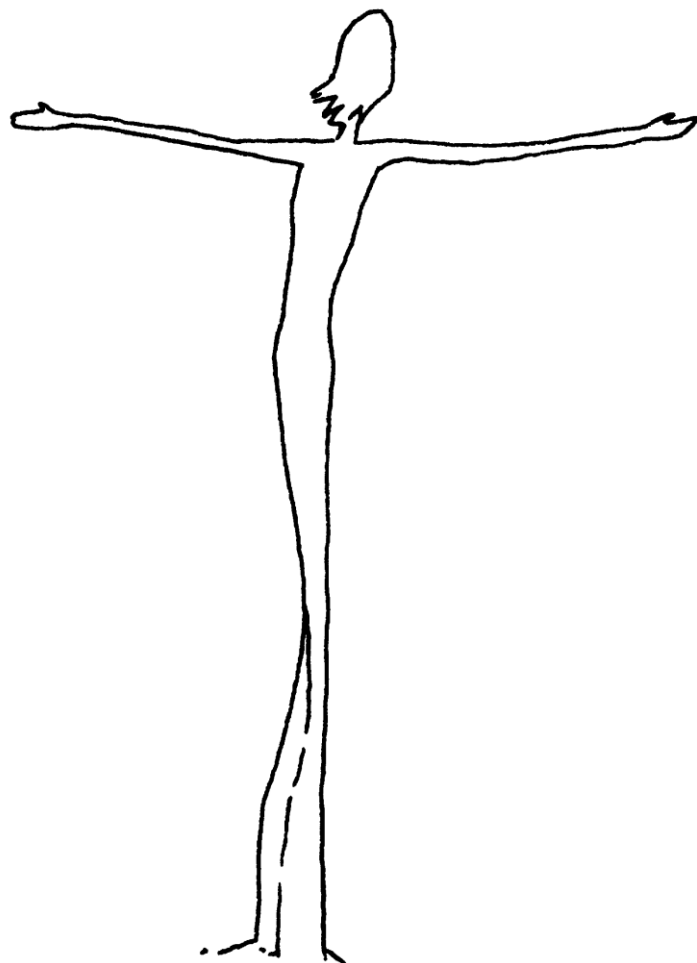

OP WEG NAAR PASEN

liturgie voor de vieringen op:

Witte Donderdag   28 maart   19.30 uur

Goede Vrijdag   29 maart   19.30 uur

Stille Zaterdag   30 maart   21.00 uur

WITTE DONDERDAG

Om vooraf te lezen

Vanavond begint het paasfeest. Veertig dagen hebben we ons hierop voorbereid, in de kerk en thuis. Vandaag staan we op om de 3-daagse reis te beginnen naar de vreugde van de paasmorgen. De kleuren in de kerk zijn wit.

Jezus zat op een donderdagavond als deze met zijn leerlingen voor de laatste keer aan de maaltijd. Toen heeft Jezus zijn leerlingen opgedragen om vaak deze bijzondere maaltijd: het avondmaal te vieren.

En Jezus heeft tijdens die maaltijd bijzondere woorden gezegd, nieuwe woorden, die wij ook elke keer zeggen als wij het avondmaal, de maaltijd van de Heer vieren. Op witte donderdag denken wij aan de instelling van het avondmaal.

Die donderdagavond waarop Jezus met zijn leerlingen de maaltijd vierde was ook de avond waarop het joodse volk de pascha maaltijd hield. Dan vertellen de mensen elkaar tijdens de maaltijd over de bevrijding uit Egypte, uit de slavernij van Egypte. De bevrijding uit de slavernij begon met een avondmaaltijd op de laatste dag van de slavernij. En met die maaltijd maakten de joden zich gereed en sterk om weg te gaan uit Egypte. Daarom begint hun jaarlijkse paasfeest met zo'n maaltijd.

De dienst op Witte Donderdag vormt samen met de diensten van Goede Vrijdag en Stille Zaterdag één geheel. We sluiten de dienst dus niet af met het uitspreken van de zegen – die wordt zaterdagavond pas uitgesproken. In plaats daarvan sluiten we af met Psalm 116, een van de psalmen die aan het eind van de pesachmaaltijd gezongen werden, gevolgd door het lutherse avondgebed. Daarna verlaten we de kerk in stilte.

WELKOM EN MEDEDELINGEN

BEGIN VAN DE DIENST

Aanvangslied: Psalm 67: 1 en 2 (staande)

– *gebedsstilte* –

- v. Onze Hulp is in de naam van de Heer,
die hemel en aarde gemaakt heeft.
- a. **die trouw houdt tot in eeuwigheid
en niet laat varen de werken van zijn handen.**

- v. De Heer zij met u!
- a. **Ook met u zij de Heer!**

We gaan weer zitten.

PSALMGEBED: Psalm 81, gelezen en gezongen

Zingen: Psalm 81: 1, 2, 4

Lezen: Psalm 81: 9-11

Zingen: Psalm 81: 10, 14

DIENST VAN HET WOORD

Lezen: Exodus 12: 1-11

Zingen: Gezang 4: 1, 3, 4

Lezen: Lucas 22: 1-6

Zingen: Psalm 140: 2, 3

Lezen: Lucas 22: 7-23

Zingen: Gezang 359: 1, 2, 3, 6

Lezen: Lucas 22: 24-27
Zingen: Gezang 70: 1, 2

Korte overdenking

Zingen: Zingenderwijs 28: 1, 3, 4, 6, 7 (melodie Gez. 446)

Onder het naspel van dit lied wordt de collecte gehouden. De eerste rondgang is voor de diaconie, de tweede voor de kerk.

DIENST VAN DE TAFEL

Nodiging

- v. De Heer heeft zijn tafel bereid voor wie in hem geloven en hem liefhebben. Christus nodigt ons om dankbaar en gelovig in te stemmen met de lofprijzing van zijn Kerk en brood en wijn uit zijn hand te ontvangen.

We gaan aan tafel.

Tafelgebed

- v. De Heer zal bij u zijn!
- a. **De Heer zal u bewaren!**
- v. Verheft uw hart!
- a. **Wij zijn met ons hart bij de Heer.**
- v. Laten wij dankzeggen de Heer onze God.
- a. **Hij is onze dankbaarheid waard.**

- v. Ja, U komt onze dank toe,
HEER onze God,
overal en altijd,
door Jezus, onze Heer.

Want U bent onze bondgenoot op leven en dood.
U hebt ons geroepen
om als uw volk op weg te gaan
door water en woestijn
naar het land van uw belofte.
Uw Woord wijst ons de weg,
uw Geest houdt ons in leven.
Daarom, HEER onze God,
hebben wij het hart om samen met allen
die uw roep hebben gehoord
en uw weg zijn gegaan
onze stem te verheffen
tegen al wat U onteert,
tegen al wat ons bedreigt,
en U te huldigen
met ons lofgezag:

Allen zingen (op de wijs van Psalm 118):

**Heilig zijt Gij, o, Here Here,
heilig uw Naam en uw gebod;
alles wat ademt moet U eren,
heilige Here Zebaoth!
Gezegend zij de grote Koning,
die tot ons komt in 's Heren naam.
De hele aarde wordt zijn woning,
Hij richt een nieuwe wereld aan.**

- v. Wij prijzen U, God onze Vader,
en wij prijzen Jezus die komt in uw Naam.
Want Hij heeft ons de weg gewezen,
toen Hij ons allen voorging
door de nacht van onze duisternis
naar de morgen van uw licht.
Hij is U trouw gebleven

en heeft ons liefgehad
tot het bittere einde van zijn eenzame gang.

En toen Hij gekruisigd werd
als de minste der mensen,
hebt U Hem opgewekt uit de dood
als de eerste van ons allen
en Hem de Naam gegeven boven alle naam.

Laat uw Geest zijn woorden vervullen,
nu wij doen wat Hij ons opdroeg:

Hij heeft in de nacht van de overlevering,
– dat is deze nacht –
het brood genomen,
daar de dankzegging over uitgesproken,
het gebroken en aan zijn discipelen gegeven,
en gezegd:

Neemt en eet,
Dit is mijn lichaam voor jullie.
Doe dit, telkens opnieuw, om mij te gedenken.

Korte stilte

Zo heeft Hij ook de beker genomen,
daar de dankzegging over uitgesproken,
hem rondgegeven en gezegd:

Drinkt allen daaruit,
Deze beker is het nieuwe verbond
dat door mijn bloed gesloten wordt.
Doe dit, telkens als jullie hieruit drinken,
om mij te gedenken.

Korte stilte

Zijn dood gedenken wij,
zijn opstanding belijden wij.
zijn toekomst verwachten wij.

a. **Maranatha!**

- v. Bijeen tot zijn gedachtenis
komen wij tot U, o God,
met dit brood en deze beker
en wij bidden U:
gedenk het offer van de Zoon van uw liefde
en aanvaard ons offer van lof en dank.

Zend uw Geest in ons midden
en voeg ons allen tezamen
tot een levende gemeenschap
die U eert en dient,
recht doet aan mensen,
vrede sticht op aarde
en hoopvol uw dag tegemoet gaat,

met allen die wij voor uw aangezicht
gedenken .....

met allen die ons zijn voorgegaan,
met wie ons lief waren
en die we moesten verliezen .....

met de heiligen van naam
en de ontelbare vergetenen,
heel uw mensenvolk,
genodigd aan uw maaltijd.

Geprezen zij uw Naam,
nu en alle dagen
en in uw Rijk dat komt,
door Jezus Christus, onze Heer.

a. **Amen.**

v. Laten wij bidden tot God, Onze Vader,
met de woorden die Jezus ons gegeven heeft:

a. **Onze Vader...**

Zingen: Gezang 363

**O God die stierf onschuldig,
geogst als wijn en brood,
Gij hebt vermenigvuldigd
ons leven met uw dood.
Op wonderbare wijze
zegt Gij ons bestaan.
Gij spijst, Gij zijt de spijs,
wij zitten bij U aan.**

Brood en wijn gaan rond

Gebed na de Maaltijd

v. God van liefde,
U hebt ons gevoed met uw gaven:
het brood uit de hemel
en de wijn van het koninkrijk.
Wij bidden U:
blijf ons nabij,
ook in de nacht die komt.
Laat ons nooit alleen,
zelfs niet in de dood.

Dat bidden wij U
in de naam van hem
die ons is voorgegaan naar U:
Jezus, de Levende.

a. **Amen.**

AFSLUITING

Zingen: Psalm 116: 1, 2, 6

**God heb ik lief, want die getrouwe HEER
nam, toen ik riep, met toegenegen oren
mijn woorden aan. Hij zal mij blijven horen
en levenslang ben ik niet eenzaam meer.**

**Toen de benauwdheid dreigend op mij viel
en angsten voor het doodsrijk mij bekropen,
heb ik de naam des HEREN aangeropen
en weende: HEER mijn God, bewaar mijn ziel!**

**Hoe zal ik naar geloften, toen gedaan,
nu danken voor de redding van mijn leven?
Ik heb de kelk van 's HEREN heil geheven
en noem voor heel het volk zijn grote naam.**

Ter afsluiting bidden we het lutherse avondgebed: (z.o.z.)

- v. Heer, blijf bij ons,
- a. **want het is avond en de nacht zal komen.**
- v. Blijf bij ons en bij uw ganse kerk
aan de avond van de dag,
aan de avond van het leven,
aan de avond van de wereld.
- a. **Blijf bij ons
met uw genade en goedheid,
met uw troost en zegen,
met uw Woord en sacrament.**
- v. Blijf bij ons wanneer over ons komt
de nacht van beproeving en van angst,
de nacht van twijfel en aanvechting,
de nacht van de strenge, bittere dood.
- a. **Blijf bij ons
in leven en in sterven,
in tijd en eeuwigheid.
Amen.**

Na dit gebed verlaten we de kerk in stilte.

Morgenavond zien we elkaar terug, als we samenkomen rond het kruis. De dienst van Goede Vrijdag begint om 19.30 uur.

GOEDE VRIJDAG

Om vooraf te lezen

Het 'goede' in de naam Goede Vrijdag komt van het Latijnse *sanctus*. *Sanctus* wordt ook – naast 'goed' – vertaald met 'heilig'. In veel streken wordt daarom deze dag ook wel Heilige Vrijdag genoemd. In het Nederlands vertaalde men *sanctus* met 'goede'. Dat 'goede' klinkt vreemd bij zoiets verschrikkelijks.

Deze dienst heeft het karakter van een vesper: Bijbellezingen, gebed en geen preek. Als eerste lezen we Psalm 22, bij wijze van gebed. We lezen deze psalm, omdat dit de psalm is die Jezus citeert, aan het kruis: ‘Mijn God mijn God waarom heeft u mij verlaten’. Verlatenheid, maar wie de psalm leest hoort ook van een diep vertrouwen in die verlatenheid. Het is ook te lezen als een belijdenis die het vertrouwen uitspreekt dat God zal redden van dat wat mensen elkaar aandoen.

We lezen dit jaar uit het Lucasevangelie en ook twee stukjes uit Jesaja over de lijdende knecht. In het licht van Jesaja willen wij het lijden van Jezus verstaan.

Welkom in deze dienst. Geen rouwdienst maar een dienst van verdieping en beleving. Een ingetogen dienst van communiceren op een ander niveau.

Solidariteit van het kruis

jij komt in mijn leven binnen	jij voor mij zoals: zo groot is de liefde	ik sta voor het kruis van jouw liefde voor mij
jij gaat op mijn wegen mee	ik laat je in mijn leven binnenkomen	ik voor jou in de sporen van de liefde
jij neemt mijn kruis op je	ik ga jou op jouw wegen achterna	

*Andrea Schwarz, Du Gott des Weges,
Freiburg z.j., p. 150, vertaling Roel A. Bosch*

We beginnen de dienst in stilte.

OPENINGSLIED: Gezang 177: 1, 2, 3 (staande)

PSALMGEBED: Psalm 22, gelezen en gezongen

Lezen: Psalm 22: 2-6

Zingen: Psalm 22: 1

Lezen: Psalm 22: 7-12

Zingen: Psalm 22: 8

Lezen: Psalm 22: 22-25

LEZING UIT HET OUDE TESTAMENT

Zingen: Gezang 173: 1

Lezen: Jesaja 50: 4-7

Zingen: Gezang 173: 2

Lezen: Jesaja 53

Zingen: Gezang 173: 3

LEZING VAN HET LIJDENSEVANGELIE

We beginnen de lezing waar we Witte Donderdag zijn geëindigd,

Lezen: Lucas 22: 28-46

Zingen: een lied uit Taizé

Blijf bij mij en waak hier met mij,
Wakend en biddend, wakend en biddend.

Lezen: Lucas 22: 47-62

Muzikaal intermezzo

Lezen: Lucas 22: 63-71

Muzikaal intermezzo

Lezen: Lucas 23: 1-25

Muzikaal intermezzo

Lezen: Lucas 23: 26-31
Zingen: Gezang 427: 1, 4

Na deze lezing gaan we (voor zover mogelijk) staan, uit eerbied voor wat volgt.

Lezen: Lucas 23: 32-46

*Na deze lezing zijn we enkele ogenblikken stil.
In deze stilte wordt de paaskaars gedoofd.*

Zingen: Psalm 65 : 1

We blijven staan.

Lezen: Lucas 23: 47-49
Zingen: Gezang 195: 1

We gaan weer zitten.

GEBED BIJ HET KRUIS (z.o.z.)

GEBED BIJ HET KRUIS

- v. Opgeheven aan het kruis
trekt de Heer alle mensen tot zich.
Laten wij hem aanroepen om zijn ontferming.
- a. **Heer, ontferm u!**

- v. Wees ons genadig,
want wij bekennen dat wij te kort schietende mensen zijn.
- a. **Heer, ontferm u,
schenk ons vergeving en vrede.**

- v. En juist daar waar onze tekorten aan het licht komen,
Juist daar zien wij uw overvloedige genade.
- a. **Heer, ontferm u,
laat uw genade al onze zonden bedekken.**

- v. Allen zijn wij zondaars, Heer,
maar uw barmhartigheid is onbegrensd.
- a. **Heer, ontferm u,
keer u tot ons,
en wij zullen ons tot u bekeren.**

- v. ... ..
- a. Zo bidden wij:
**Heer, ontferm u
en verhoor ons gebed.**

- v. Het is uw wil dat alle mensen worden gered;
gaan leven door en met genade
en vanuit die ervaring steeds meer tot waarachtigheid komen.
- a. **Heer, ontferm u,
leid allen die ronddwalen in het duister
naar uw licht.**

- v. Wie in u gelooft als de genadige is nu al overgegaan van de dood naar het leven. Open de poorten van het paradijs en laat alle gestorvenen met u zijn in de heerlijkheid.
- a. **Amen.**

ZINGEN: Gezang 192 : 1 en 2

LEZING VAN HET LIJDENSEVANGELIE (VERVOLG)

Lezen: Lucas 23: 50-56

We gaan staan.

Zingen: Gezang 195: 5

*Na het zingen van dit lied zwijgt het orgel.
We verlaten de kerk zonder te spreken.
De Stille Zaterdag is aangebroken...*

Morgenavond zien we elkaar terug, om vanuit dood en duisternis het licht van Pasen te zien opgaan. We doen dat in de Paaswake-viering, die om 21.00 uur begint.

STILLE ZATERDAG – PAASWAKE

Om vooraf te lezen

Deze nacht is een heel bijzondere nacht. Een nacht waarin we uitkijken naar het grote dat komt! Zoals kinderen kunnen uitkijken naar hun verjaardag of naar een schoolreisje.

Vroeger bleef men deze Paasnacht de hele nacht in de kerk, tot zonsopgang aan toe! Men bleef bij elkaar om samen te wachten op het Licht, de nieuwe geboorte. De tijd werd gevuld met de laatste catechisatieles, twaalf lange lezingen uit het Oude Testament, lezingen waarin ook al iets gevoeld wordt van Licht, van Opstanding, van Bevrijding, van een nieuwe inzet van Gods kant. Tussen de lezingen waren er dan stiltes, gebeden en werden er liederen gezongen.

Wij houden het vanavond aanzienlijk korter, maar de essentie is hetzelfde: Pasen is het dóórbreken van het Licht van Christus in de duisternis van onze wereld, zijn overwinning over de dood en de machten van de dood. Deze nacht vieren we de Paasmorgen tegemoet. Maar eerst is er nog de stilte van 'Stille' Zaterdag.

We beginnen de dienst in stilte, geen orgelspel.

GEBED VOOR DE STILLE ZATERDAG

- v. In de stilte van deze avond,
voor de morgen aanbreekt en het licht is opgegaan,
gedenken wij hoe Jezus, de Levende,
onze dood is ingegaan
en in het graf gelegd werd bij al onze doden.

Wij gedenken allen die voor vrede en gerechtigheid
hun leven hebben gegeven,
de grote namen van helden en heiligen
en de tallozen zonder naam,
roemloos ten onder gegaan,
maar bekend bij U.

Wij gedenken de ontelbaren die geofferd werden,
alle slachtoffers van oorlog en vervolging,
van gebrek en honger.

Wij gedenken allen die hardhandig werden weggerukt
door de dood, de grote vijand,
alle slachtoffers van ziekten, rampen en ongelukken,
zinloos lijden waar geen woorden voor bestaan.

Wij gedenken de mensen met wie wij leefden
en die ons door de dood zijn afgenomen.
We bidden voor hen die in hun zorgen en moeiten
de dood verkozen boven het leven.

Wij gedenken allen die op dit moment
de dood onder ogen moeten zien:
hun eigen sterven of dat van een mens die hun lief is.

Wij gedenken mensen in het zwart van rouw,
allen die moeten leven met verlies en verdriet,
allen in wier leven diepe wonden zijn geslagen.

God, het is alsof U rust, alsof U ingeslapen bent.
Ontwaak en sta op,
red ons uit de macht van de dood.
Want wij hopen op U, op U alleen!

a. **Amen.**

Stilte

- v. Onze hulp is in de Naam van de Heer
die hemel en aarde gemaakt heeft.
- a. **Heer, onze God, vergeef ons al wat wij misdeden,
en laat ons weer in vrede leven.**

Gedicht

Zingen: Psalm 139: 1, 4, 7

- v. Ik zie uit naar de Heer,
mijn ziel ziet uit naar hem
en verlangt naar zijn woord,
mijn ziel verlangt naar de Heer,
meer dan wachters naar de morgen,
- a. **meer dan wachters uitzien naar de morgen.**

LOF VAN HET LICHT

*De brandende (nieuwe) Paaskaars wordt binnengedragen.
Daarbij wordt gezongen:*

- v. Licht van Christus!
- a. **Heer, wij danken U!**

*De paaskaars wordt op de standaard geplaatst.
In de viering van Paasmorgen zullen de erop aangebrachte symbolen
worden uitgelegd.*

Zingen: Zingende gezegend 151: 1, 6 (melodie Gez. 184)

EERSTE SCHRIFTLEZING

- v. Dit is de nacht waarin wij gedenken
hoe God de hemel en de aarde geschapen heeft
en het licht deed opgaan
zodat de duisternis vluchtte.

Lezen: Genesis 1:1–2:3

Na elke scheppingsdag wordt een van de zeven kaarsen aangestoken.

Zingen: Gezang 223: 1, 2

TWEEDE SCHRIFTLEZING

- v. Dit is de nacht waarin wij gedenken
hoe God een verbond sloot met Noach
en hoe Hij een nieuw begin maakte met de aarde,
hoe hij ondanks alles doorging met zijn schepping.

Lezen: Genesis 6: 9, 11-13, 18-19, 22
Genesis 7: 10-12, 24
Genesis 8: 1-3, 6-17
Genesis 9: 8-13

Zingen: Tussentijds 164: 1, 3 (melodie Gez. 126)

DERDE SCHRIFTLEZING

- v. Dit is de nacht waarin wij gedenken
hoe God zijn volk beloofde
het te reinigen van zijn zonden
en het een nieuw, levend hart geven.

Lezen: Ezechiël 36: 22, 24-28

Zingen: Gezang 487: 1

DOOPGEDACHTENIS

*Wij denken aan onze doop, onze belijdenis,
onze verbondenheid met deze God van bevrijding*

- v. Dit is de nacht waarin wij opnieuw
al de verhalen hebben gehoord
en waarin wij gedenken
hoe God ook óns naar zich toegetrokken heeft.
Daarom denken wij aan onze doop:

ook wij zijn door het water getrokken,
eruit gevist en gered.
Deze nacht gedenken wij
hoe ook wij zijn weggeroepen
uit dood en duisternis.

Lezen: Romeinen 6: 3-6, 8

Het water wordt in de doopvont gegoten.

Zingen: Zingenderwijs 100 (melodie Gez. 293)

- v. Zusters en broeders,
verenigd rond de doopvont
mogen wij gedenken
dat ook wij eenmaal gedoopt werden.
Laten wij daarom gaan staan
om opnieuw de Naam te belijden
waarin wij gedoopt werden.

Gemeente gaat staan

- v. Ik geloof in God, de Schepper van hemel en aarde
en in Jezus Christus, onze Heer, zoon van God,
geboren uit een mens: Maria,
die ons leerde in vergelijkingen,
opdat we oog kregen voor het onrecht
in ons alledaagse leven;
die met alle mensen aan tafel ging,
juist met hen, die er niet bij leken te horen,
die stierf aan zijn kruis,
omdat hij leed aan de verdrukkingen van de aarde;
die opstond uit de dood en ten hemel voer,
om voor ons een teken te zijn
van vergeving en bevrijding.

Ik geloof in de heilige Geest,
die ons begeleidt op onze weg.
Ik geloof in een christelijke kerk,
een gemeenschap van gelovigen
die open is naar de wereld
en voorloopt op zoek naar gerechtigheid,
totdat de vrijheid gegeven wordt
in eeuwigheid.

a. **Amen.**

Zingen: Tussentijd 170: 1 (melodie Gez. 434)

Gemeente gaat zitten

LEZING VAN HET PAASEVANGELIE

De liturgische kleur wisselt van paars naar wit. Paars is de kleur van de Veertigdagentijd, de Lijdenstijd, de kleur van berouw, inkeer en boete. Wit is de kleur van het nieuwe begin, zuiverheid, feest en licht!

Gebed van de paasnacht

v. God, U hebt deze nacht van waken verlicht
door het grote geheim van Pasen.
Wek ons tot leven, bidden wij U, door uw Geest;
dat wij zullen opstaan als dochters en zonen van U
en als herboren mensen U bezingen en belijden
als de God van ons leven.
Door onze Heer Jezus Christus, uw Zoon,
die met U in de eenheid van de heilige Geest
leeft en regeert in de eeuwen der eeuwen.

a. **Amen.**

De gemeente gaat staan.

- v. Dit is de grote nacht waarin wij gedenken hoe Eén uit ons midden de banden van de dood verbrak en opstond uit het graf als de eerste van alle mensen. Hoort dan het Paasevangelie!

Lezen: Lucas 24: 1-12

- v. Zo weten wij: de Heer is opgestaan!
- a. **De Heer is waarlijk opgestaan!**

We geven het licht van Pasen, het licht van Christus aan elkaar door. Daarbij zingen wij het volgende lied:

Zingen: Tussentijds 165: 1, 2, 3, 4 (melodie Gez. 459)

HEENZENDING EN ZEGEN

Door de gemeente beantwoord met een gezongen 'Amen' (3x).

Dan verlaten we de kerkzaal, met een lied op de lippen:

Zingen: Alles wordt nieuw I, nr. 27 'De Heer is waarlijk opgestaan'

Solist zingt de coupletten, allen zingen het refrein:
De Heer is waarlijk opgestaan, halleluja!

Wees welkom morgenochtend, in de Paasmorgenviering. Vanaf 9.15 uur wordt u opgewacht met een kopje koffie en een plakje paasstol. Om 10.00 uur begint een feestelijke dienst. Ruim vóór deze dienst zal 'New Spirit' ons met muziek in feeststemming brengen in de kerkzaal.

GEZEGENDE PAASDAGEN !

